

N:o 48.

Ank. till Riksd. kansli den 23 mars 1896, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om upphäfvande af vissa undantagsbestämmelser rörande tiden för anförande af besvär öfver kommunal- och kyrkostämmobeslut i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län.

Uti § 75 af kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 bestämmes tiden för anförande af besvär hos konungens befallningshafvande öfver kommunalstämmas eller kommunalfullmäktiges beslut i kommunens angelägenheter till 30 dagar efter det klaganden af beslutet erhållit del, den dagen likväl oräknad; och i § 41 af kongl. förordningen den 21 mars 1862 om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd är samma tid föreskrifven för klagan öfver kyrkostämmas beslut, vare sig besvärerna, efter målens olika beskaffenhet, skola ingifvas till det domkapitel, hvarunder kyrkoförsamlingen hör, eller till Konungens befallningshafvande i länet. Från dessa allmänna bestämmelser, hvilka upptaga 1:a momentet af ofvannämnda §§, finnas dock stadgade vissa undantag. 2:a momentet af § 75 i förordningen om kommunalstyrelse på landet lyder nemligen:

»I Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län må i mål, som ifrån lappmarkskommun till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fullföljes, dubbelt så lång tid, som nu sagd är, den klagande tillgodokomma»;

och 2:a momentet af § 41 i förordningen om kyrkostämma m. m. lyder:

»I Hernösands stift är för mål, som gå till domkapitlet från Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län, tiden dubbelt så lång, som här ofvan är stadgadt, och gäller detta äfven i afseende på mål, som från lappmarksförsamling gå till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet.»

I dessa undantagsfall är således besvärstiden 60 dagar.

Uti fyra vid innevarande Riksdag väckta och till lagutskottet hänvisade motioner föreslås nu upphäfvande af berörda två undantagsstadganden, i det att ett uteslutande ur förordningen om kommunalstyrelse på landet af 2:a momentet i dess § 75 yrkas af herr *Bergman* uti motionen n:o 48 i Första Kammaren och af herr *Dahlstedt* i motionen n:o 200 i Andra Kammaren, samt enahanda yrkande beträffande moment 2 af § 41 i kyrkostämmoförordningen göres af samme motionärer, af den förre uti motionen n:o 49 i Första Kammaren och af den senare i motionen n:o 199 i Andra Kammaren. Motionärerna anföra till stöd för dessa sina yrkanden:

Dessa undantagsbestämmelser hade naturligtvis af lagstiftaren införts med hänsyn till de långa afstånd, hvarpå åtskilliga kommuner i ofvan nämnda län och särskildt de mot norska gränsen belägna befunne sig från stiftsstaderna eller från vederbörande läns residensstäder. Dessa afstånd skulle också med de vid tiden för kommunallagarnes stiftande befintliga, ofullständiga kommunikationer hafva afskurit medlemmarne i åtskilliga af dessa kommuner från möjligheten att öfverklaga dylika beslut, i fall besvärstiden varit densamma som för öfriga delar af riket, enär i sådan händelse besvär ej hunnit inom rätt tid ingifvas. Dessa undantagsstadganden hade således vid tiden för lagarnes stiftande varit alldeles nödvändiga, men helt annorlunda förhölle det sig nu efter den utveckling, befördringsväsendet under de sista årtiondena hunnit. Genom norra stambanans utsträckning till Boden, genom öppnande af tvärbanan genom Jemtland och af jernvägen mellan Luleå och Gellivara samt genom upprättande af en mängd nya postförbindelser längs efter förbättrade eller nyanlagda landsvägar hade förbindelserna emellan olika orter inom dessa landsdelar så väsentligt förbättrats, att posten numera för samma afstånd behöfde snart sagdt icke flera dagar än förut veckor. Derjemte hade postförbindelserna till dessa orter blifvit mycket tätare än förut, så att för när-

varande till exempel de flesta af lappmarkssocknarne hade postgång åtminstone en gång i veckan, medan åtskilliga af dem hade dylik förbindelse två eller tre gånger i veckan. Den kanske mest aflägsna af dessa kommuner, Tärna kapellförsamling, som gränsade mot Norge, hade sålunda post en gång i veckan. Enligt motionärerna lemnade upplysningar vore numera endast två lappmarkskommuner, nemligen Qvickjocks och Jukkasjärvis, i detta afseende så illa lottade, att de hade postförbindelse med den öfriga världen endast en gång hvarannan vecka, dervid dock vore att märka, att förstnämnda kommun under ett par sommarmånader hade postgång hvarje vecka. Vidkommande den tid, som åtgående för postens befordring från de längst bort belägna kommunerna till stiftsstad eller vederbörande residensstad, torde denna icke någorstädes öfverstiga nio à tio dagar. Från Qvickjock och Jukkasjärvis till Luleå utgjorde denna tid respektive 6 och 7 dagar.

Häraf framginge, att berörda undantagsstadganden på grund af förändrade förhållanden icke längre kunde anses af behovet påkallade. Deremot vållades genom det försenande af dylika ärendens afgörande, som af stadgandena blefve en oundviklig följd, afsevärda olägenheter särskildt för vederbörande kommuner och församlingar, hvilka dessa undantagsbestämmelser gälde.

I likhet med motionärerna tror utskottet, att de faktiska förhållanden, som motiverat tillkomsten af ifrågavarande stadganden om längre besvärstider för vissa orter i mål af förevarande beskaffenhet, eller de långa afstånden mellan dessa orter, å ena, samt stiftsstad och vederbörande länsresidensstäder, å andra sidan, numera, efter den betydande utveckling af kommunikationsväsendet i dessa trakter som på senare tider egt rum, icke äro af beskaffenhet att böra föranleda till bibehållande af dessa undantagsbestämmelser, hvilka, såsom motionärerna äfven framhållit, medföra de olägenheter för orternas befolkning som vållas af ett fördröjande af dylika måls afgörande; och utskottet har styrkts i denna sin åsigt genom upplysningar om postföringen i dessa trakter, som inom utskottet meddelats. Då utskottet derjemte anser sig hafva anledning antaga, att motionärerna väl känna såväl kommunikationsförhållandena uti ifrågavarande delar af landet som befolkningens önsknings uti förevarande hänseende, så finner utskottet häri ett ytterligare skäl att tillstyrka motionerna.

Utskottet hemställer följaktligen

1:o att Riksdagen måtte för sin del antaga följande

Lag

angående ändrad lydelse af 75 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att 75 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skall hafva följande ändrade lydelse:

Medlem af kommunen, som åt kommunalstämmans eller fullmäktiges beslut uti kommunens gemensamma angelägenheter ej nöjes, eger rätt att, der han tilltror sig kunna visa, att beslutet kränker hans enskilda rätt eller eljest hvilat på orättvis grund, eller att det icke i laga ordning tillkommit, eller att det står i strid med allmän lag eller författning eller annorledes öfverskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, deruti rättelse söka genom besvär, hvilka, jemte det öfverklagade beslutet, böra till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifvas inom trettio dagar efter det klaganden af beslutet erhöill del, dagen då det skedde likväl oräknad; och åligger det klaganden derjemte såväl att vid besvären föga bevis om dagen, då beslutet delgafs, som ock att, inom fjorton dagar efter det tiden för besvärens inlemnande utgått, till kommunalstämmans ordförande ingifva diariiu drag deröfver, att han sig besvärat.

Försummar klaganden något af hvad sålunda är vordet föreskrifvet, må beslutet kunna gå i verkställighet.

Klaganden skall anses hafva af beslutet erhållit del den dag, då det enligt § 23 offentligen kungjordes.

2:o att Riksdagen måtte för sin del antaga följande

L a g

angående ändrad lydelse af 41 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att 41 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 skall hafva följande ändrade lydelse:

Medlem af församlingen, som åt kyrkostämmas beslut i församlingens gemensamma angelägenheter ej nöjes, eger rätt att, der han tilltror sig kunna visa, att beslutet kränker hans enskilda rätt eller eljest hvilat på orättvis grund, eller att det icke i laga ordning tillkommit, eller att det står i strid med allmän lag eller författning eller annorledes öfverskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, deruti rättelse söka genom besvär, hvilka, jemte det öfverklagade beslutet, böra inom trettio dagar efter det klaganden deraf erhöill del, dagen då det skedde likväl oräknad, ingifvas i mål, som uti § 2 mom. 1, 2, 3 och 4 äro nämnda, till det domkapitel, hvarunder kyrkoförsamlingen hör, men i andra mål till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet; och åligger det klaganden derjemte såväl att vid besvären foga bevis om dagen, då beslutet delgafs, som ock att, inom fjorton dagar efter det tiden för besvårs inlemnande utgått, till kyrkostämmans ordförande ingifva diariiuutdrag deröfver, att han sina besvär inlemnat å ort som vederbör.

Försummar klaganden något af hvad sålunda är föreskrifvet, må beslutet kunna gå i verkställighet.

Klaganden skall anses hafva af beslutet erhållit del den dag, då detsamma enligt § 17 offentligen kungjordes.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och domkapitlen böra gifva hvarandra af besvären del, när ärendet kan anses höra till gemensam behandling.

Stockholm den 23 mars 1896.

På laguskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservation

af herrar *Hasselrot*, *Rudebeck* och *von Stapelmohr*.

Herr *Ölander* har begärt få här antecknadt, att han ej deltagit i ärendets behandling inom utskottet.